

Internationaal anarchistisch manifest over de oorlog

Door een groot aantal internationale anarchisten

- Verschenen: 1915
- Bron: International Anarchist Manifesto Against the First World War, 1915; in Robert Graham, *Anarchism - A Documentary History of Libertarian Idea's*, vol. 1, Black Rose Books, 2005
- Vertaling: [Tommy Ryan](#)

De Eerste Wereldoorlog is de afgelopen door diens honderdste verjaardag weer meer onder de aandacht gekomen. Hoewel de oorlog in Nederland nog altijd redelijk kritisch benaderd wordt (Nederland was neutraal in de oorlog en bleef grotendeels onzien voor de desastreuze gevolgen ervan), is dit in andere landen toch vaak anders. In Duitsland, Frankrijk en veel van de andere deelnemende landen in de Eerste Wereldoorlog, vindt men nog altijd monumenten die de grote offers die men heeft gemaakt om "vrijheid" en "democratie" te verdedigen. Uiteindelijk dienen zij echter bijna altijd een nationalistische lezing..

Daarnaast is er op verschillende Marxistisch-Leninistische websites de nodige misinformatie te vinden over houding van anarchisten tegenover deze oorlog. Hierbij wordt de onwaarheid dat de meerderheid van de Europese anarchisten voor de oorlog waren, telkens weer herhaald. Dit terwijl slechts een zeer kleine minderheid de oorlog steunde. Diegene die dat met bijvoorbeeld het [Manifest van de zestien](#) deden, raakten daardoor binnen de anarchistische beweging sterk geïsoleerd – zelfs een zo prominente anarchist als [Peter Kropotkin](#).

Één van de beste anarchistische publicaties tegen de oorlog is het Internationale anarchistische manifest over de oorlog. Het document werd ondertekend door een reeks van zeer bekende anarchisten van plekken op de hele wereld, waaronder [Alexander Berkman](#), Joseph Cohen en [Emma Goldman](#) uit de Verenigde staten; Luigi Bertoni, [Errico Malatesta](#) en verschillende anderen uit Italië, Anarchisten uit Rusland die een belangrijke rol zouden spelen in de [Russische Revolutie](#), zoals [Alexander Schapiro](#) en Bill Shatoff; [Ferdinand Domela Nieuwenhuis](#) en [Gerhard Rijnders](#) uit Nederland; George Barrett, Tom Kneel, Lillian Woolf uit Groot-Brittannië; en verschillende anarchisten uit andere landen.

- Zie ook: [Manifest van de zestien](#), 1916

Internationaal anarchistisch manifest over de oorlog

EUROPA STAAT IN BRAND, TWAALF MILJOEN MANNEN zijn onderdeel van de meest angstaanjagende slachtpartij die ooit in de geschiedenis is gedocumenteerd; miljoenen vrouwen en kinderen in tranen; het economische, intellectuele en morele leven van zeven grote volkeren bruut terzijde geschoven en door nieuwe militaire verwickelingen wordt de dreiging met de dag groter – dat is het al zeven maanden lang woedende, pijnlijke en hatelijke spektakel dat de geciviliseerde wereld wordt

voorgescheteld.

Maar het spektakel kwam niet onverwacht. In ieder geval niet voor de anarchisten. Want voor hen heeft er nooit enige twijfel bestaan – en de verschrikkelijke gebeurtenissen van vandaag sterken die overtuiging enkel – over het feit dat oorlog een permanent wordt gevoed door het huidige sociale systeem. Gewapend conflict, terughoudend of wijdverbreid, koloniaal Europa, het zijn de natuurlijke resultaten en de onvermijdelijke en fatale uitkomst van een samenleving die is gevestigd op de uitbuiting van de werkers; die zich baseert op de brute strijd tussen de klassen en van de Arbeid vraagt om zich te onderwerpen aan de overheersing van een minderheid van parasieten die de politieke en economische macht in handen hebben.

De oorlog was onvermijdelijk. Waar deze ook haar oorsprong vond, het moest en zou er van komen. Er is een halve eeuw lang koortsachtig gewerkt aan de meest ontzagwekkende wapens en een oneindige toename van het budget des doods, dat was niet zonder verdienste. Door het oorlogstuig constant verder te ontwikkelen en door de geest en de wil van iedereen te richten op de verbetering van de organisatie van de militaire machine werkt men niet aan vrede. Het is daarom dom en kinderachtig om de verantwoordelijkheid, na het vermenigvuldigen van de oorzaken en momenten van conflict, bij de ene of de andere overheid te zoeken. Er kan onmogelijk een grens tussen de offensieve en de defensieve oorlogen worden getrokken. In het huidige conflict hebben de regeringen van Berlijn en Wenen geprobeerd zichzelf te rechtvaardigen door middel van documenten die niet minder authentiek zijn dan die van de regeringen van Parijs of Petrograd. Ieder van hen doet zijn best om de meest onweerlegbare en meeste doorslaggevende documenten te produceren om het vertrouwen te winnen en zichzelf te presenteren als de zuivere verdediger van het recht en de vrijheid en als zegevierder der mensheid.

Beschaving? Wie vertegenwoordigt deze op het moment dan? Is het de Duitse Staat, met diens formidabele militarisme, zo machtig dat het al het verzet heeft verstikt? Is het de Russische Staat, waar de knoet[1], de galg en Siberië de enige overtuigingsmiddelen zijn? Is het de Franse Staat, met diens *Biribi*[2], diens bloedige campagnes in Tonkin[3], Madagaskar, Marokko, en diens in het leger gedwongen zwarte troepen? Het Frankrijk dat kameraden jaren in diens gevangnissen opsluit, enkel en alleen omdat zij zich op papier of in woord tegen oorlog hebben uitgesproken? Of is het de Engelse Staat die de bevolking van diens enorme koloniale rijk uitbuit, verdeeld en onderdrukt?

Nee; geen van de strijdende partijen verdient de titel beschaafd, noch om te stellen dat zij zich legitiem verdedigen.

In werkelijkheid is dat de oorzaak van oorlogen, waardoor wij vandaag de dag Europa met bloed besmeurd zien, net als alle andere oorlog die daaraan vooraf gingen, enkel en alleen voortkomt uit het bestaan van de Staat – de politieke vorm van privilege.

De Staat komt voort uit militaire macht. Deze heeft zich ontwikkeld door het gebruik van militair geweld, en het is logischerwijs nog altijd militaire macht waarop het vertrouwd om zijn alles omvattende aanwezigheid te behouden. Welke vorm het ook aanneemt, de Staat is niets anders dan de georganiseerde onderdrukking ten bate van een geprivilegieerde minderheid. Het huidige conflict illustreert dit op de meest treffende wijze. Alle Staatvormen doen aan de huidige oorlog mee; het absolutisme van Rusland, het door parlementaire instituties getemperd absolutisme van Duitsland, de Oostenrijkse Staat die over zeer verschillende volkeren heerst, het democratische constitutionele regime van Engeland en een democratisch republikeins regime van Frankrijk.

Het onfortuinlijke is dat de volkeren die zo aan vrede gehecht waren, om oorlog te voorkomen, hun hoop gevestigd hebben in de Staat met diens sluwe diplomaten, in de democratie en in politieke

partijen (waaronder ook de oppositie, zoals het parlementaire socialisme). Dit vertrouwen is bewust verraden – en blijft ook verraden worden – op het moment dat overheden met behulp van de gehele pers hun bevolkingen overhalen dat dit een bevrijdingsoorlog is.

Wij zijn resoluut tegen alle oorlogen tussen volkeren. En in neutrale landen als Italië, waar de overheid probeert een vers volk in de verbrandingsovens van de oorlogsmachine te gooien, hebben onze kameraden zich altijd tegen de oorlog gekeerd, en dat zullen zij ook altijd blijven doen.

De rol van de Anarchisten in de huidige tragedie – waar en in welke situatie zij zich ook bevinden – is om te verkondigen dat er slechts één oorlog ter bevrijding bestaat: dat is die die in alle landen gevoerd wordt door de onderdrukten tegen de onderdrukkers, door de uitgebuitenen tegen de uitbuiters. Onze rol is om de slaven aan te sporen in opstand te komen tegen hun meesters.

Anarchistische actie en propaganda moet volhardend zijn en zich richten op het verzwakken en ontmantelen van de verschillende Staten; zich richten op het cultiveren van de geest der opstand, en de onvrede bij het volk en de legers aanjagen.

Tegenover alle soldaten van alle landen die geloven dat zij voor vrijheid en gerechtigheid vechten, verklaren wij dat hun heroïsme en hun moed slechts haat, tirannie en ellende in stand zullen houden.

Voor de arbeiders in de fabrieken en de mijnen is het noodzakelijk om in herinnering te halen dat de geweren die nu in hun handen rusten, tegen hen gebruikt werden op het moment dat zij staakten of in opstand kwamen, en dat zij later nogmaals tegen hen gebruikt zullen worden om hen te dwingen de kapitalistische uitbuiting verder te verduren. Voor de arbeiders op de boerderijen en in de velden is het van belang om te tonen dat zij na de oorlog wederom gedwongen zijn om gebukt te gaan onder het juk om het land van hun Heren te bebouwen en de rijken te voeden. Voor alle verschoppelingen, dat zij geen afstand doen van hun wapens tot zij de rekening met hun onderdrukkers vereffend hebben; totdat zij land, fabriek en werkplaats voor zichzelf genomen hebben.

Voor de moeders, vrouwen en dochters, slachtoffers van de groeiende ellende en ontberingen; laat ons tonen wie de werkelijke verantwoordelijken zijn voor hun verdriet en de massaslachting van hun vaders, zonen en partners. We moeten, om de opstand aan te wakkeren, gebruik maken van alle opstandige momenten, van alle onvrede, en de revolutie om een einde te maken aan alle sociale ongerechtigheid organiseren.

Geef de moed niet op, zelfs niet bij een ramp als de huidige oorlog. Het zijn door dit soort problemen gekenmerkte periodes waar vele duizenden mensen heroïsch hun leven geven voor een idee, dat wij deze mensen de warmte, grootsheid en schoonheid van het Anarchistische ideaal moeten tonen: sociale gerechtigheid verwerkelijkt door de vrije organisatie van producenten; voor altijd afgerekend met oorlog en militarisme; en complete vrijheid gewonnen door de afschaffing van de Staat en diens vernietigende instituties.

Getekend door – Leonard D. Abbott, [Alexander Berkman](#), L. Bertoni, L. Bersani, G. Bernard, G. Barrett, A. Bernardo, E. Boudot, A. Calzitta, Joseph J. Cohen, Henry Combes, Nestor Ciele van Diepen, F.W. Dunn, Ch. Frigerio, [Emma Goldman](#), V. Garcia, Hippolyte Havel, T.H. Keell, Harry Kelly, J. Lemaire, [E. Malatesta](#), H. Marques, [F. Domela Nieuwenhuis](#), Noel Panavich, E. Recchioni, [G. Rijnders](#), I. Rochtchine, A. Savioli, [A. Schapiro](#), William Shatoff, [V.J.C. Schermerhorn](#), C. Trombetti, P. Vallina, G. Vignati, Lillian G. Woolf, [S. Yanovsky](#).

Dit manifest is gepubliceerd door de Internationale Anarchistische beweging en zal in verschillende talen worden gedrukt in de vorm van een pamflet.

Voetnoten

- [1] Knoet: met staaldraad doorvlochten zweep. Tijdens het tsaristische rijk gebruikt om misdadigers en politieke tegenstanders te straffen en folteren.
- [2] Birbiri: Frans kansspel dat gelijkenissen toont met roulette.
- [3] Tonkin: Het betreft het hedendaagse noord-Vietnam. Tonkin was onderdeel van de voormalige Franse kolonie Frans-Indochina. De regio werd halverwege de 19de eeuw langzaam door Frankrijk bezet en na de Chinees-Franse Oorlog (1884-1885) volledig door Frankrijk gekoloniseerd. Pas ongeveer 100 jaar later zou het land diens onafhankelijkheid weten te veroveren na de Vietnamoorlog

[Eerste Wereldoorlog](#), [militarisme](#), [anti-militarisme](#), [internationalisme](#), [klasse en klassenstrijd](#)

From:

<https://www.anarchisme.nl/> - **Anarchisme.nl**

Permanent link:

https://www.anarchisme.nl/namespace/internationaal_anarchistisch_manifest_over_de_oorlog

Last update: **08/12/20 20:59**